

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI =

Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	57	□	Már késő (Deák Miklós)	66
Két dal (Tarcsafalvi Albert)	59	□	Ifj. Hadházy József sirjánál	70
Torda (Lőrinczy Dénes)	60	□	Egyleti élet és munkásság	71
Látay Domokos (képpel G. J.)	63	□	Egyházi és iskolai mozgalmak.....	70
A fogarasi egyházköztség életéből (Ár- kosi Tamás).....	64	□		

SIMON LASZLÓ org^ona és harmonium készítő KOLOZSVÁRT, Jókai-u. 5. sz

Elvállalok bármily kivitelű új orgona készitést, átalakitást,
kibövitést és hangolást, valamint iskolai harmonium készitést.

Továbbá szószék fölé koronákat jótállás mellett szilárd
anyagból és a kitűzött időre pontosan elkészitve.

Szíves pártfogását kéri

mély tisztelettel

SIMON LÁSZLÓ, orgonakészítő.

Az egyleti pénztárba f. évi január 20-tól február 18-ig rendes tagsági díjat fizettek: Barabás Ilona Gyalár, Imreh Zsigmondné Kolozsvár, Nagy Elemér Szentkereszt, Dr. Vernes István Brassó ifj. Bardócz Ferencz Torda, Kelemen Lajos Kolozsvár, Kelemen Miklós Marosvásárhely 904., Perczel Ferenczné, Perczel Ferencz, Oerczel Ilona, özv. Kozma Ferenczné Budapest, Török Árpád Erzsébetváros 910., Zoltán Béla Szék 906—910., Tana Sámuel Nagybecskerek, Kiskovács Istvan Kolozsvár 910-re, Unitárius Egyházközség Toroczkó 909—910., Nagy Lajosné Fiátfalva 908—910., Bedő Károly Nagyenyed, Ifjúsági Egylet, Unitárius Egyházközség Rava 907., Patakfalvi Izsák 909., Kiss Móses Erzsébetfalva 908., Kiss Irén, Kiss Jolán 907—908., Zsákó Istvánné, özv. Comanescu Sándorné Kollegiumi Könyvtár Kolozsvár 910.

Előfizetési díjat fizettek: Ifj. Szénási Ferenczné Dés, Szinte Ferencz Sepsikőröspatak 910., Szatunári Miklós Czegléd, Berki Ferencz, Takács János Polgárdi 909., Szegedi Árpád Budapest, Lukácsi István Eperjes, 910., Szabó Lajosné Brassó 908., özv. Sándor Istvánné Nagyenyed, Cseh Kálmán Zilah, Márkos Ferencz Marosvásárhely. Nagy Gábor Keketyefalva, özv. Nagy Mózesné Székelykeresztúr 910., Péch Alaeárné Budapest 900.

A maroskőri fiókegylet pénztárába fizettek: Fazakas Péter, Fazakas Péterné Nyárádszentmárton 906—908-ra, Májai Gábor Szentgerice 904—908-ra, Balog János 902—906-ra, Nagy Sámuel 904—908-ra, Vas Lajos Nyomát 905—908-ra, Pap Sándor Szentháromság 908-ra, Unitárius Egyházközség 904—908-ra, Pálfi Ferenc Szabéd 906—907-re, Lázár Ferenc Iklánd 908—909-re, Sófalvi Gergely 909-re, Bartalis József, Bartalis Józsefné Csikfalva 908-ra, Benedek János Csókfalva 902—906,

Pethő Mózes Nyomát 904—908-ra, Deák Gergely Sóvárad 904—910-re, Kelemen Gábor Szeged 905—909-re, Gál Gábor Szentgerice 905—909-re, Özv. Kiss Gyuláné 909-re.

Az U. K. költségeire ajándékoztak: Id. Kozma Pál Kolozs 5 K., Boros György Lászlótanya 2 K, Barabás István Hódmezővásárhely 10 K, Perczel Ferencné Budapest 32 K, Lukácsi István Eperjes 60 f. — A Perselyalpa ajándékozott a Koronabank Részvénytársaság Kolozsvár 15 K. Fogadják e helyen is az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1910. febr. 22.

Gülfi Lőrinc
pénztárnok.

Szerkesztői üzenetek.

K. lelkes urnak. Az Eszperesi hivatalhoz küldött képek közül innen-onnan még hiányzik, mivel a fényképész nem vette föl mindeniket. Nagyon értékes gyűjtemény lesz, ha más feliratok is összerakulnek. Egyelőre csak három album van tervbe véve. Egyik az E. K. I.-nak egy Angliába és egy Amerikába. Az egyház történelmére vonatkozó fölhívást ezek nem érintik. Az E. K. Tanács várja azokat is. A szerkesztőségünkhez érkező levelekből ítélve folyik az a munka is.

P. M. A D. F. E. konfirmációi emlékének az ára darabonként 12 fillér. — Készletben van csak kellő időben kapjuk a megrendelést.

B. A. köszönjük. Jövőkör.

Türelmetlennek. Nagyon csatlódik ha azt hiszi hogy a tíz jobban ég ha mindig szirkotálják. A fa hamarabb elég, de a kemencének nem lesz ideje a fölmelegedésre. Ne essék abba a hibába a miben azok vannak, a kik azt hiszik, hogy ők találták föl a puskaport, holott csak puffogatni tudják

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:

A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:

Dr. BOROS GYÖRGY

Főmunkatárs:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettség-gel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyl. pénztár-nokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Servet Mihályról 1909-ben rendkívül érdekes és becses felolvasást tartott az oxfordi egyetem regius professora, dr. Osler W. A felolvasás külön könyv-alakban megjelent. Az életrajzi adatok, s Servetnek főleg orvosi szempontból méltatása nagyon értékes. Közli festmény után Servetnek kitűnő arcképét, melynek hátterében a genfi máglyára kikötött meztelen martir alatt a tüzet éleszti a hóhér, háttérben áll a bíró az ítélettel és a katonák mindnyája, megrémülve a szörnyű látványon. Közli a Servet könyvei címlapját. Az MDLIII-ban kiadott „Christianismi Restitutio“ nagyszerű munka címlapja minket, magyar unitáriusokat rendkívül érdekel, mert saját jeleseink kézírása díszíti. Danielis Márkos Szent Iváni, Transylvano Hungari, Londini 1665. die 13. May. Nunc Michaelis Almási. Futuro episcopo Dandus. Ebből nyilvánvaló, hogy Szent-iváni Márkos Dániel egykori püspökünk, aki tizenegy évig volt külföldön, Londonban is tanult. Őt év-g volt püspök. Almási Mihály, akinek a könyv birtokába került, ráírta az alsó megjegyzést: Futuro episcopo Dandus: a következő püspöknek át kell adni. Ebből az látszik, hogy a könyv a püspöki könyvtár példánya volt, s püspökről püspökre kellett szállnia, ámde ebben megakadályozta az Almási Mihály püspököt és az unitáriusokat ért nagy csapás. 1718-ban a templomot, a kollégiumot, a püspöki- és papi-lakásokat a római katolikusok számára lefoglalták az osztrák katonák. A püspöki lakásban tanyát ütöttek a tisztek, a püspökkel fölszolgáltattak maguknak. Akkor talán valamelyik tiszt ezt a könyvet magához vette és tőle juthatott a bécsi császári könyvtárba, ahol ilyen úton szerzett unitárius tulajdon még több is lehet.

*

Az örökség miatt örökös perpatvar van a testvérek között, de igen gyakran a szülők és a gyermekek között. Némely szülő nem hajlandó megválni a vagyonától, míg csak használhatja, ellenben némely gyermek szeretne hozzájutni, mielőtt rá kerül a sor, holott minden felnőtt gyermeknek a maga emberségéből kellene megélnie. Immár több egy événél, hogy Haverda Mariska anyját megölték. Nagyon erős gyanu terhelve, hogy része volt a gyilkolásban, mert anyja fősvény, rossz indulatú asszony volt, Mariska és a barátai pedig vágytak a vagyonra. A jobb érzesű emberek elítélték a gonosz leányt és cinkostár-ait, de a szegedi esküdtbíró-ság fölmentette őket a vád alól és szabadlábra helyezték. De ezzel még nem volt vége. A közönség olyan tüntetést rendezett a rossz asszony mellett, a melyet a legnagyobb hősök is ritkán látnak. Látni és hallani akarták az, érdekes asszonyt s talán még meg is koszorúzták. No hát, t. olvasó, ez nem rendes dolog. Itt valami erősen nagy baj van. Ez azt mutatja, hogy az erkölcs, a becsület, a szülői szeretet helyét elfoglalta a gonoszság, az anyagyilkolás és a szennyes élet. Beteg ott mindenki, ahol ilyesmi megtörténhetik. Nincs itt értéke a becsületnek, a tiszta életnek. Útalat és megvetés illeti az olyan gonosz lelkeket, a melyenek szövetkeztek egy öreg asszony elpusztítására. Az erkölcsös és tiszta szív fölháborodik és jajongva kérdezi, mi lesz immár, ha itt az erkölcs annyira megveszett?

*

Az erkölcs az állami és társadalmi élet alapja. Ha szilárd az alap, szilárdan áll az épület. Jaj annak, aki homokra épít, mert eljönnek a szelek, fölforgatják az épületet és eltemetik a lakókat. A mai ember nagyon tág tért nyit az erkölcs magyarázatának. Nem engedi meg, hogy a piacon kirakott illatos süteményből csak egy darabot is ellopjon az éhező gyermek, ellenben eltűri, hogy a kereskedő egészen másfajú és más értékű portékát adjon a vevőnek, mint amit ígér. Megbünteti az utcán rút szavakkal szitkozódó embert, ellenben magas árat fizet a színházban, hogy sikamlós kifejezéseket halljon és szemérmetlen jeleneteket lásson. Nem lehet csodálkozni, ha ez a ferde helyzet ferde és helytelen gondolkozást s ugyan olyan életet teremt.

*

Egy székely unitárius asszonnyal találkoztunk. Keservesen panaszkolt sorsát. Férje református. Egyetlen leánygyermekük van. A faluban csak katolikus és oláh iskola van. Leányát a magyar iskolába járattja, de „Óh, Istenem! Istenem! ki sem tudom mondani, milyen szübbeli bánatom az a sok minden, a mit szegény leánykának tanítanak, mert én jól érzem, hogy nem az az igazi vallás, nekem nem olyan kellene, hanem a milyen a mienk.” A jó

asszony Kolozsvárra akarja behozni a gyermeket, hogy egy-két évet itt tanuljon. Hányan vannak, akik hasonló „szűbeli bánat” miatt szenvednek!

*

Az *unitárius templomok* képeit a Dunky fivérek már java-részben elkészítették a Dávid-ünnepre. Nagyon becses és szép gyűjtemény lesz. Néhol a hívek is a templom előtt állanak és föl vannak véve. Bár így lett volna mindenütt! Habár nincsenek nagy katedráink értékes gyűjtemény lesz ez, egyik legbecsesebb emléke a Dávid-ünnepnek. A lelkészek, tanítók és ének-vezérek képei ki-egészítik ezt a gyűjteményt. Még nem jártak néhány helyen, de a tavasz beálltával oda is elmennek.

Két dal.

Imádság.

Nagy Istenünk, imádkozunk Hozzád:
Védd meg, óvd meg a magyarnak honját,
Aki nem fél csaták viharától,
Oltalmazd belső pártviszálytól.

Ne szakadjon verejték hiába,
Ne támadjon apa a fiára,
Mind, akinek csöppentett egy vére,
Boruljon hű testvér kebelére.

Kinek szívében égi jegyek vannak,
Mind egy legyen, ha szegény, ha gazdag,
Egyik a mást ölelje magához,
Méltó módon szabad hon fiához.

Legyen itt a boldogulás útja
Szeretettel, kedvvel végzett munka,
Gyűljön össze mindnek drága vére
Népek erén a haza testébe.

Tudják meg már fiatalok, vének:
Templom-tornyok mind ég felé néznek
S ki mindég a harangkötélt rázza,
Úszköt csóvál nádfödeles házra.

Egy ige is ne vesszen itt kárba,
 Legyen e hon a jók társasága.
 Harcban dicső, békében megáldott . . .
 Uram, hald meg ezt az imádságot!

A népről.

Ne bántsa senki, ne a népet,
 Megszenved érte, amit vétett.
 Habár a lelkén borul, havaz,
 Mégis az Isten szép kertje az.

Nincs ilyen-olyan cicomája,
 Csak törpe bokra, füzfaága,
 Hanem ezüstös a levele
 S dalosa siró fülemile.

Ne bántsa senki, ne a népet,
 Becsülje meg az ősi fészket . . .
 Ha gőgöseknék ege borul,
 Kunyhókban jár-kél akkor az Ur.

Tarcsafalvi Albert

Torda

Az 1910-ik évben, a mi halhatatlan emlékü Dávid Ferencünk születése 400-ik évfordulójában melyet dr. Nagy György országgyűlési képviselő s nekünk az Urban szeretett atyánkfiia „A mi nagy esztendőnk„-nek nevez, lehetetlen, hogy lapunkban szó ne essék Tordáról. Mert hiszen Torda és Tordán az unitárius történet össze van forrva a Dávid Ferencz fényes nevével. Nem a születés dicsősége hinti Tordára a fényt, mint Kolozsvárra, nem a halálban történt megdicsőülés teszi halhatatlanná és örök emléküvé, mint Déva várát. Tordáé a munka, a siker, a győzelem dicsősége! Dávid Ferencz Torda városának ódon fedelmi falai közt tartott országgyűléseken aratta legfényesebb sikereit; itt tüzte föl homlokára az elismerés, a győzelem legszebb koszoruját nagy alkotásaiból az, ami nemcsak nekünk unitáriusoknak, ha nem azóta az egész világnak és emberiségnek közkinccse lett, épen Tordára esik.

Torda városának jutott fényes osztályrészül az a soha el nem múló dicsőség, hogy falai között, ennek piaci nagy templomában tartott 1557-iki országgyűlésen, megelőzve az egész

világot, mondatott ki és iktatott törvénybe a *vallás és lelkiismereti szabadság* isteni, nagy törvénye.

1563-ban 1564-ben 1566-ban Tordán tatott országgyűléseken Dávid Ferencz a vezérszónok. Az ő hatalmas egyénisége, mindeneket magával ragadó ékes szólása ad irányt a bérces kis haza vallási és lelki meggyőződésének; az ő igazság-kereső nagy lelke vezeti a szíveket és lelkeket lépcsőről-lépcsőre, fokról-fokra: mígnem mindnyájan eljutnak az egy Isten eszméjének megszentelt magaslatára — élükön a nagy műveltségű, törhetlen erélyű felvilágosodott szellemű János Zsigmond fejedelemmel. S bár az unitárius vallás Kolozsvárról indult ki hódító útjára, arról a szent ereklyéről, arról a kerek kőről, melyet kegyelettel őrizünk s melyen Dávid Ferenc az első unitárius prédikációt mondotta de a Tordai országgyűlésen 1568. január 6-án hangzott el ihletett ajkairól az örökké emlékezetes prófétai szózat: „*a hit Isten ajándéka!*“ E szavak és ezeket megindokoló hatalmas szónoklat hatása alatt hozta az országgyűlés a törvényt, melynél fogva az unitárius vallás Erdélyben törvényesen bevett vallásnak nyilvánított. E fenséges jelenetet örököltette meg Torda városa a millenáris emlék ünnep alkalmából, Kriesch Aladár kitűnő festőművésznünk remek festményében.

Ezért mondom, hogy Tordáé a munka, a siker és győzelem dicsősége. Ezért mondja a mi nagynevű, közszeretben álló püspökünk 1903-ban a tordai templom felszentelése alkalmával tartott gyönyörű beszédjében a következőket: »*Hogy Dávid Ferencz Kolozsvárról szabadon hirdethette az unitárius vallást, erre a lelkiismeret szabadságának a tordai országgyűlésen törvény által történt biztosítása adta meg a lehetőséget. Nem tudom, hogy az unitárius vallásért melyiknek adhatnók oda több joggal a Páris almáját, Kolozsvárnak-e vagy Tordának?*«

A tordai unitárius egyházközség egyike a legrégebb unitárius egyházközségeknek. Akkor született, — mindjárt a magyar reformáció szent melegében, mikor az emberiség vallási felvilágosodásának, erkölcsi nemesedésének, lelkileg szabaddá levésének géniusza oly hatalmasan lengette meg szárnyait a vén Europa felett. Kelekezése csaknem egy időre esik — 1566-ban — a kolozsvári egyházközségével. Már 1566-ban az unitáriusok itt tartják legelső zsinatjukat, *melyen mihelyt megzendüle az unitárius vallás, legottan mindkét, Ó-és Uj-Torda elfogadá azon hit-tudományt, mint aranyosrákosi Székely Sándor történet írónk mondja.*

Valamint a dicsőségből, úgy a szenvedésből is kivette tordai egyházközségünk a részét mint a kolozsvári. A kolozsvári piaci templomot 1716-ban; a tordait 1721-ben vették el tőlünk

erő-hatalommal s adták át a róm. katolikusoknak. Elvették és soha semmi kárpótlást érte senki nem adott. Pedig a tordai unitáriusok, hogy mily óriási sokat költöttek a piaci templom az alatt a 155 év alatt, amíg birtokukban volt, bizonyítják a megsárgult »Libellusok.«

Bizonyítják az 1783-bar tarott hivatalos „inquisitio“-ból fennmaradt egykoru iratok, hogy a templomot 1606-ban történt leégése után csaknem teljesen újra építették. E templom ujon-építéséhez, valamint ennek erőszakos és minden recompensatio nélkül való, jogtalan elvétele után a mai templom építéséhez is — 1791-1792-ben — hozzájárult az egész unitárius egyház. Kolozsvár, Abrudbánya valamint a székelyföldi esperességek, valamennyien segítségül jönnek, mert érzik, tudják, hogy Tordának küzdelmekben és szenvedésekben megszentelt földjén temploma kell hogy legyen a Dávid Ferencz *egy személyű, magasztthatatlan* Istenének.

Tordai egyházközségünk egyik legszebb és legértékesebb része volt a multban mindig a Magyar Unitárius Egyháznak. Az a jelenben, és az lesz a messze jövőben is!

Igaz, hogy ebben „a mi nagy esztendőknben“ amikor visszaidézzük Dávid Ferencz nagy szellemét; amikor számot adunk a mult küzdelmeinek és szenvedéseinek dicsőségéről, amikor számbavesszük a nyereség és veszteség számlát: fájó szívvel kel feljegyeznünk, hogy Tordán a 300 éves gimnáziumot elveszítettük. Vigasztalásunk csak az lehet, hogy ennek oka nem a mi kicsiny hitűségünkben, nem a mi egyházszeretetünk és vallásos buzgóságunk hiányában keresendő, hanem a nagyon megváltozott társadalmi és kulturális viszonyokban.

E veszteség nagyságát, annak szinte kiszámíthatatlan hátrányait felfogom s fájó lélekkel érzem. De azért minden tulságosan aggodó léleknek, a jövőbe vetett erős bizalommal, és hittel mondom, hogy Tordán a gimnázium megszűnésével nem vezett el az unitárius. Nekünk itt erős és folyton erősödő egyházközségünk van! Itt nemcsak „a városház“ *nagytermében megfestett kép hirdeti az unitarizmust*“ amint azt az »Unitárius Egyház« című lap decemberi recriminatói közt mondja, hanem hirdeti egy lelkes, egy buzgó, egy népes gyülekezet, mely közel 2000 lelket számlál s mely őseitől örökölt szent hitéért munkára, küzdelemre, áldozatra kész.

Tordai egyházközségünk tagjai jó nagy részének intelligentiája, társadalmi állása, mindnyájának egyházszeretete és vallásos buzgósága olyan szellemi és erkölcsi tőkék, melyek nekünk és a mi szent hitünknek a jövőben is tekintélyes helyet biztosítanak. De van anyagi erőnk is! Templomunk, melyet ezelőtt 6

évvel kizárólag a magunk erején és hiveink áldozat-készségéből nagy költséggel renováltunk, ha a jó Isten is öröködik fölötté, századokra szól. Van a város területén 7 (hét) házunk, a határon van 300 hold tagosított birtokunk. Rendelkezünk összesen mintegy 300.000 koronát érő vagyonnal. Ezek a szellemi és anyagi javak feljogosítanak arra a biztos reménységre, hogy Torda amint megállotta a helyét, kebelében egy algimnáziummal a negyedfél százados multban: megfogja állami iskola nélkül is a jövőben és mindig egyik legértékesebb része, egyik legszebb gyöngye lesz a Magyar Unitárius Egyháznak.

Torda, 1910. február hó 15-én.

Lőrinczy Dénes.

Létay Domokos.

(Képpel.)

Aranyosrákosi Létay Domokos sinfalvi lelkész ez év február 5-én meghalt. Benne az unitárius papok régi gárdája veszítette el egyik buzgó tagját. Eletrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze :

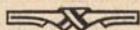
Született 1845. ápr. 11-én Kövenden. Atyja Létay Lajos volt, kinek haláláról egy évvel ezelőtt emlékeztünk meg s ki négy derék fiút nevelt epyházunknak. Tanulmányait Torockón, Tordán és Kolozsvárt végezte. Első éves papnövendék korában, 1865-ben segédpapnak és leánytanítónak s a következő évben fiiskolai igazgatónak választották meg torockói hiveink. 1870-ig ez állásban szolgált és 1868-ban házasodott meg, feleségül vevén Török Etelkát Kadicsfalvi Török Rudolf leányát. 1770-ben Torockoszentgyörgyi pappá lett, hol 20 évig paposkodott, egyháza vagyoni helyzetét rendbe hozta s templomának a szabadságharc idejében kapott romlásait helyreigazította. 1890-ben Sinfalvára vitték papnak, hol egyházát és községét is anyagilag felvirágoztatta, templomát és egyházi épületeit szépen rendbe hozta. Papi hivatalán kívül tevékeny részt vett községe és megyéje ügyeiben is. Községében virágzó hitelszövetkezetet alapított s Torda-Aranyos vármegye törvényhatósági bizottságának tagja volt. Egyházunk is benne főtanácsunk egyik tagját veszítette el. Az elhunytat özvegyén kívül négy gyermeke gyászolja, kik közül egyik még hajadon leány, a másik Endes Sándor sinfalvi körjegyzőnek, a harmadik Topercer Elek nagybányai bányamérnöknek a neje, a negyedik pedig Létay Arpád magyar államvasuti mérnök.

Csöndes ember volt, kiről az utóbbi években keveset lehetett hallani, de csak a távolban, mert otthonában mindig jelen volt minden munkában. Tükörtiszta templomát ő is szerette, hívei is. A papi ház és környéke a takaros, okos és gondos gazdát dicsérte reggeltől napestig. Községében a posta, az áll. iskola, a hitelszö-

LÉTAY DOMOKOS

vetkezet s a mi ezekkel jár, a nép jóléte, a Létay Domokos kezét dicséri és áldja. Reméljük, hogy hálásan áldja, mert a jó és hasznos emberek megérdemlik, hogy megbecsüljük még a sírban is, hacsak azért is, hogy ebből a tiszteletből buzditást nyerjenek hasonló életre és tevékenységre mások is. *G. L.*

A fogarasi egyházközség életéből!

A mai fogarasi unitárius egyházközségnek alig van multja, akárcsak a tengerből az imént kiemelkedett sziklának a víz felett. Egyházián fejezve ki magam: csak tegnapiak vagyunk.

Fogarason volt ugyan a XVI. században unitárius egyházközség körülbelül 1567—1573 tájáig, míg az unitárius Békés Gáspár kezén volt a vár, de mihelyt tőle Báthori István elfoglalta azt, az új patronus után a város is más vallásra tért.

Itt a történet fonala megszakad s az unitarizmusról hallgat a krónika jó 300 esztendeig, egészen 1887. március 24-ig. Addig, ha elő is fordult a név, az csak a hévizi egyházközség szórványaként szerepelt. 1887. márc. 24-én a fogarasi unitáriusok leány egyházközséggé alakultak s egészen 1909. nov. 10-ig mint leány egyházközség szintén a hévizi egyházközséghez tartozott.

Huszonkétévi leányoskodás után az imént említett napon anyaegyházközség lett s már ugyanez év december 26-án született egy leánya, a nagyszebeni unitárius leányegyházközség.

Jelenleg lelkészi gondozásom alatt csaknem 400 unitárius él anya-, leány- és szórvány-egyházközségben.

Első rendes lelkésze jó magam vagyok, ki a múlt év december 19-én köszöntöttem be hiveim őszinte öröme. Mintegy örömmámorban úsztak, mert legforróbb vágyukat látták beteljesülni, midőn saját lelkészük ajkáról hallhatták az ígét.

A fogarasi unitáriusok rendes egyházközséggé való alakulása körül elévülhetetlen érdemeket szereztek: Bedő Ferenc kir. járásbíró felsőfehérvári felügyelő gondnok, Szentpáli Gyula városi főjegyző, egyházközségi gondnok, Kis Aladár hévizi és Osváth Gábor úrmősi lelkész-esperes. A vezető mindenütt Bedő volt, akiről meglátszik, hogy igazi, ős unitárius családból származik, annyira ragaszkodik egyházához. Már mint diák elzalogosította egy alkalommal az ünneplő ruháját, hogy a kapott pénzzel sürgönyözhesen Simó János akkor polgárdi-i lelkésznek, hogy nem volna-e hajlandó falujában pap lenni. Bedő Ferenc ma is az, aki akkor volt. Ma is mindenre kész. Méltó társa a készségben és kitartásban Szentpáli Gyula kurator.

Az egyház iránti lelkesedésnek és a hozzá való ragaszkodásnak fényes tanubizonyságát tanusították a Fogarason műasztalos Péterfi-testvérek is, midőn az egyházközség számára e hó folyamán egy diszes szószéket készítettek. Most készül a papi szék és az úrvacsorai asztal. Az összes értéke legolcsóbban számítva is, meghalad 200 koronát, miből az egyházközség csak 20 koronát kell visszatérítsen.

Az áldozatkésztségnek és ügybuzgóságnak oly jelét látom a Péterfiék eme nemes cselekedetében, amilyent csak azok tanusíthatnak, akik a munkában élvezetet, s a vallásban gyönyörűséget találnak. Munkaszeretet és vallásosság oly két eszköz, amely a kinek megadatott: boldog az s amely egyháznak ilyen fiai vannak, nem félhet az az enyészettől!

Én a magam részéről a Péterfi testvéreknek egyházközségem nevében e helyen is köszönetet mondok az egyháznak adott és ígért ajándékokért. Kívánom, hogy az Isten őket továbbra is segítse

minden nemes szándékukban jóra való törekvéseikben. Legyenek ezután is lélekben buzgó hívek, igaz keresztények, hogy így ezután is jó unitáriusok lehessünk! . . .

Fogarás, 1910. február 17-én.

Árkosi Tamás
unit. lelkész.

Már késő . . .

Miért választott el a jó Jsten tőled édes párom? Miért fektetett a sötét sirba le téged édes jó enberem? Miért nem én nyugszom ott alatt, hogy fölöttem a te könnyeid folydogálnának te édes, te meghalt boldogságom!? Síratom ellankadt kezedet, néma ajkadat, megfagyott szívedet . . . Óh, ha az a kéz most is erős volna — megállítanád szeretettel, ha kellene: fenyítéssel, dorgálással lejtőre jutott fiunkat, ki a gyenge anya kezétől nem tart, szavára nem hallgat! . . . De így tetszett a jó Istennek. Megnyugszom. Mit reám mért elviselem zúgolódás nélkül . . . Te pihenj édes párom, meghalt boldogságom! . . . Én tovább járom tövises utamat . . . kérem hulló könnyeimmel . . . zokogó ajkammal, hogy álljon meg, hogy ne menjen tovább a lejtőn lefelé.

Ki hullat könnyeket? Kizokog olyan keservesen? A dohóti temetőben, sötét gyászban, özv. Virág Jánosné siratja drága élet-társát, siratja engedetlen fiát: Virág Józsefet, ki nem tud mást csak özv. édes anyját szomorítani.

Fiam! Ketten maradtunk. Jó apáddal eltemettem boldogságomat. Ha nyomdokába nem lépsz — eltemetem reménységemet s. Attól a halál fosztott meg. Ez a te kezeden van. Ne tépd le bus életem ez egyetlen lombját! . . . Édesítsd meg inkább keserű életemet! Könnyen megteheted. . . . Azok a dorbézoló cimborák, kik szeretetet hazudnak neked, rabló méhek, kik kiszívják mézedet, azután elrepülnek, elfelednek. El mert a méh nem száll a száradt karóra . . . Lásd, két év óta egyedül fekszem le — egyedül kelek fel. Két év óta Kerüli szememet az álom. Nem azért csupán, a ki meghalt, hanem főképp érted, ki élve is halott lész, ha azokkal tartasz. . . . Fiam! Könnyen megteheted, a mire én kérlek. Szeresd a mi kicsiny othonunkat, melynek kapuján két szép tehén két szép ökör jár ki ma is. Szántod az apád szerette földeket! Kelj, feküdj a dalos madárral. Híszem ha akarod, sötét egünkre a boldogság napja még visszaköltözik! A mi kicsiny fészünk olyan üres, olyan szomorú. Hozz valakit az üres fészekbe! Hadd költözzék be ide azzal az élet, a jó kedv. Hozz valakit. . . hozz szelid galambot, hogy öreg szemem helyett járjon elgyengült karom helyett dolgozzon.

— Anyám! megházasodjam? — Meg édes gyermekem! . . . Hozz ide valakit . . . Valakit, a kiveled elfeledtetni azt a test és lélekölő helyet, hol idő előtt elhervad ifju korod szép virága, . . . a kinek kedvéért én is vissza nyerem elvesztett fiamat, a ki ama pokol helyett a mi édes otthonunkban csinál neked. . . ó nekem édes menyországot. . .

— Elveszem hát Cifra Sárít. Olyan leány nincs több az egész faluban! Arany haja bokáig ér. Szeme, a csilag ragyogása. Mosolya a hajnal hasadása. Ha énekel, mintha csalogány zengene, Patyolat ujjain arany gyűrű ragyog. Őt veszem el, őt kedveli szívem.

— Ha szereted a hazug ölelést: vedd el Cifra Sárít. Ha nem fáj neked hogy mikor téged csókol, akkor is másra gondol, vedd el Cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy hófehér kezével legényeknek süsse lepényedet: vedd el Cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy necsak neked vesse puhára ágyadat: vedd el Cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy kapudon örökre kísétáljon ökröd, tehened: vedd el Cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy házad előtt megüssék a dobot: vedd el Cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy szegyen, gyalázat szálljon házadra: vedd el Cifra Sárít.

— Te édes fiam! harmaton nézed a füvet, vasárnap a leányt. Ne nézz arra a fél kisaszonyra, ki össze járta Pestet-Budát, ki levetette szép székely öltözetét, ki olyan kényesen jár, mint a páva. Az ő gyűrűs keze nem kapára, nem sarlóra való. Semmi sem igaz benne. Még a színe sem az övé, azt is a patikába vette. — Látod, ott van Gonbos Eszter! Az ithon nőtt fel a mi szemünk előtt. Nem járta be a nagyvárosok utcáit. Arca piros. A munka színezte. Keze durva. A kapa a sarló feltörte. De szíve, de lelke hófehér. Szerény, mint neve. Nincs rajta fölt, szenny. Olyan, mint az égi angyalok. Fogd meg azt a durva kezét! Vedd el azt az szívet és áldani fogod anyádat, a ki neked kiválasztotta élet-társadat.

Virág József nem hallgatott anyai tanácsra. Cifra Sárít vette feleségül.

* * *

Jó kedv, öröm lakik Virág Józsefnél, mióta asszonyt vittek hajlékába. A szegény özv. egy külön szobába rejti búját. Nem akarja tudatni senkivel, hogy a mennyi vig nótája, az ő meghalt reménységének halotti éneke. A fia házasságától várt mindent és az temetett el mindent. Nem adott neki vigaszt semmi. Az sem, hogy fiát reggel, az este ott érte a munka mezőben. A sarlóra dönt gazdag buza kalász, az illatos széna mind haza kerültek, de a tavaszi szél meg nem fujta, a nyár heve meg nem égette Cifra

Sárit a mezőn soha. Puha keze, rózsá arca eldurvulnának ott. Hát nem ment ki oda.

— Mim van nekem a te hajlékodból? — kérdi nem egyszer urától. Hát azt hiszed, hogy szépségemet elhervasztom nálad ezekért a szegre akasztott rongyokért? Hát azt hiszed, hogy karom ölelését, ajkam csókolását nem fizetnék nekem arannyal, ezüsttel? Nem vagyok én bolond, hogy itt raboskodjam, mikor szabad is lehetek! Tudd meg ha rólam nem gondoskodik, . . . itt hagylak, mint szent Pál az oláhokat!

— Sári! van-e lelked, hogy így beszélj velem? Itt hagynál engemet? Te! a Kiért dolgoztam éjjel, nappal. Kinek munkáim gyümölcsét mindig haza hoztam. Az enyém volt a gond. . . a tied a könnyű élet. Nálam a szél kinem fujta, a napheve meg nem égetté orcádat. Én megizzadtam a forró naphevétől, megfáztam az éjszakai dértől, csak hogy neked minden kívánságod teljesüljön. Látod azok a szegre akasztott rongyot az én eladott földem! . . . Azok a gyöngyök nyakadon, azok a gyűrűk ujjaidon az én teheneim! Mit kívánhatsz még? Hízsen tudod, hogy életemet is oda adnám érted.

— Nem kell nekem a te életed, édes uram — de beláthatod hogy itt nem hervadhatok el ingyen. . . szolgálód sem lehetnék csupán ruházatért. Ha szeretsz: add jelét! Van neked még házad, van neked még földed. Osztózzunk meg szépen. A ház a tied, a föld az enyém legyen. Akkor tudom, hogy én is leszek valami házadnál. Így? . . .

— Fiam fiam! — hangzott ki egy gyenge erőtlén hang a szomszéd szobából — kígyó beszél veled. Ne hallgass szavára! . . . Rád tekerődött már. . . Torkod fojtogatja. . . Tépd le magadról! . . . Dobd ki a szemétre! . . . Ha reá hallgatsz, az első az a mit kezdedbe vész — a te koldus botod lesz. . . .

Az anyai tanácsnak ismét nem volt foganatja. Cifra Sári célhoz jutott.

* * *

Szegény anya nem ad többé tanácsot elvakult fiának. Meghalt, a mikor megtudta, hogy Cifra Sári lett a földtulajdonos. Vajjon igaz velt-e az anya sejtése? Igaz. A kígyó titokban vevőt keresett és a temetés után megszökött a föld árával.

* * *

Az első ág, mit a kezdedbe vész, a te koldusbotod lesz. Az anya mondta és az anyának igaza volt. A kamat, a kontó, a felgyűlt sok adósság miatt megütötték a dobót Virág József háza előtt. Elment háza, csúre, gyönyörű két ökre. . . . mindene. Csak a koldusbot és a gyalázat maradt meg neki. Mikor utoljára lépett ki

udvaráról, majd meghasadt a szíve nehéz bánatában. Megölelte volt kapuja fáját, megcsókolta volt udvara porát és könnyet fakasztva zokogta búcsuját:

„Volt nekem két ökröm
Két szép villás szarvú.
Cimeres két ökröm
Fehér, mint a hattyú.
Cs'elő Csákó, Bimbó!
Az ekét tartottam
Dalolt a pacsirta,
A mikor szántottam.
Egyszer csak azt mondták:
Ki ad többet érte!
Ökrömet a törvény
Elkotyavetyélte.
Hiába dalolsz már
Mezei pacsirta:
Szegény ember sorsát,
Boldog Isten bírja!

Oda ért a temetőbe. Lelke úgy viharzott. Az ajka beszélte:

Nincsen már egyebem
Csak szülőim sírja:
Szegény ember sorsát,
Boldog Isten bírja!

— — — — —
Édes anyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha.
Mefogadnám . . . de *már késő*,
Ami elmúlt vissza nem jó!

Édes anyám mindig javamat akarta,
Édes anyám! mért nem hallgattam szavadra?! . . .

Ezután megteszem, mert átok ül azon a gyermekem, ki nem hallgat az anyai szóra.

Deák Miklós.

Ifj. Hadházy József sirjánál.

Az unitárius kollegium nevében mondotta Dr. Kiss Ernő tanár.

Hadházy József! — Hiába szólítalak, te már nem felelsz. Szózatod ajakad elnémult örökre, mosolygó arcod fagyossá dermedt, okos két szemed nem tekint már reánk soha többé. Pedig milyen szépen tudtál beszélni, midőn felelned kellett, ártatlan mosolyod mennyi derűt árasztott, okos két szemedből mily tiszta lélek és mily nemes szív tükrözött felénk. Most mindennek vége! Ej, ej hiszen te jó fiú voltál mindenkor, hogyan tudtál most mégis ekkora bánatot zúditani reánk? A sötét végzet akarta így, mely kegyetlen kezével derékba törte ifjú életedet és eltaposott minden reményt, melyet hozzád fűztünk? Vagy a jó Isten akarta így, a ki kiragadott e világ sok bajából, sok veszedelméből, még mielőtt megismerted volna az élet küzdelmeit? Úgy úgy, úgy. Ő akarta és mi megnyugszunk az ő végzésében, ha még úgy fáj a szívünk. Mert fáj utánad, kedves Jóska, tanáraid és tanulótársaid szíve, kiknek annyira kedves voltál és akikhez annyira vonzódtál. Nagy ami bánatunk, de mégsem mérhetjük ahhoz, mely a te édes apókád, a te drága anyókád, a te kedves testvéred szívét összetörte. Mi egy szeretett jó tanulókat, egy kedves pártásunkat veszítettünk el benned, de mit veszítették ők! Hadházy József, még egyszer szólítlak! Hallja meg szavamat ártatlan lelked, mely megszabadult minden földi kintől, hald meg szavamra és majd ha csendes, tiszta éjeken feltűnnek a dicső csillagzatok, jöjj áldást hozva kedveseidre, jöjj álmaikhoz éjjelenként, terjeszd ki rájuk is az ég nyugalmát, orcáikat csókoltassa szellemed,

S amely napok te tőled elmaradtak,
Add a szüléknek vissza. Ők együtt
Éljék le megszakasztott életedet.
És míg porodra hintenek virágot,
Lebegj te őrző anyaként fölöttük.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

A Dávid Ferenc Egylet tea-estélye március 6-án megfog tartatni az unitárius kollégium tornacsarnokában. Házi asszonyok: Kozma Ferencné, Mikó Imréné, Zsakó Istvánné. Az estély műsora: Felolvasás: Orbok Attila; Dvorák zongorahármas előadóják: dr. Ruzitska Béláné [zongora] Kováts Kálmán [hegedű] id. Taritzky Fe-

renc [cello]. Szavaltat: Sámi Erzs. Zongora: Kiss Helén. Ének Glüchsehl Irén, zongorán kíséri Farkas Ödönné. Tombola. Az estély 7 órakor megkezdődik. Előre is kéri a rendezőség a pontos megjelenést.

Az Unitárius Közlöny 1909. évi 1-ső számát köszönettel fogadjuk azoktól, a kik nélkülözhetik.

Miatyánk, cím alatt Kiss Károly petrozsényi lelkész híveinek és másoknak is vallásos lapot indított meg, hogy a hol ő jelen nem lehet oda lapját küldje apostolnak. Dicséretes buzgóság. Skert és megfelelő támogatást kívánunk ifju lelkészünknek, aki a vallásos életnek hátszolgálatot tesz csinos lapjával.

Miért nem? Miért nem gondolt többet a gyermeke vallásával, hitével és becsületével? Tudja, hogy messze idegenben van, ahol senki sem ápolja vallásos hitét. Miért nem gondoskodnak valamely jó olvasmányról? Mint a megelőző években, úgy most is kijelentjük, hogy tanuló iparos ifjakkal ingyen küldjük meg az Unitárius Közlönyt.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALOM.

Két ajándék az Unitárius Közlönynek, Mély halával és köszönettel fogadunk mindent a mi e kis lap táplálására szolgál. De talán mégis legjobban meghatott két gazdálkodó atyánkfia adománya: az ifj Bartha Mózes 10 kor. Homorodszentpálról és szintén gazdálkodó atyánkfiaé Kolozsról. Ezek az igazán önkéntes szép adományok legszebb jutalmi az Unitárius Közlöny szerkesztőinek és dolgozó társainak. Ezekből látjuk, hogy eljutottunk falún munkálkodó embereink szívéhez.

Dr. Gálffy Endre honvéd főorvos, az unitárius Egyházi Fő-Tanács tagja, az unitárius kollégium első rendes iskolai orvosa, több ideig tartó szenvedés után elhunyt februárius 18-án. Az unitárius kollégium tanári kara és ifjusága, s a honvédség teljes díszben vonult ki az utolsó tisztesség megadására. A temetés rendkívül népes volt. Péterfi Dénes lelkész mondott imabeszédet a gyászháznál. Az érdemes férfiúról közelebbről bővebben meg fogunk emlékezni.

Br. Kemény Gézáné Szilvassy Gizella

febr. 1-én elhunyt hosszas szenvedés után 71 éves korában. Jóságos szívé és áldozni kész nőt vesztett egyházunk és a társadalom a néhaiban. A Dávid Ferenc egyeletnek is jótékony tagja volt. Nyugodjék csendesesen!

A Hadházy-család gyászja.

A szeretetben álló egyházi főpénztárnokot Hadházy Sándort és nagy kiterjedésű családját megrendítő csapás érte.

Kisebbségi fiok József a kitünő tanuló, a szelid lelkű jó gyermek, a mintaszerű testvér elhunyt 14 éves korában. Már régóta betegeskedik, de a szülői határtalan gond és szeretet, legyőzhetőnek hitte még a halált is. Fájdalom nem győzhettek, hanem legyőzettek és most és még sokáig sirva néznek utána annak a kire reményességük várát építették. Vigasztalásul megmaradt másik fiok, a nagy család, a sok jó barát szeretete és részvéte. Temetése rendkívül megható volt. Csifó Salamon theol. tanár szép imában kereste a vigasztalást. Az osztálytársak serege a koporsó mellett virágbokrotát tartva kezében könnyet fakasztott minden szemben. Mi Isten vigasztalását kérjük a lesújtott szülőknek

A tornatanítás és testedzés hazánkban is hovatovább mindjobban foglalkoztatja a tanügy köröket. Közelebbről a középiskolai tanáregylet kolozsvári köre foglalkozott a kérdéssel. Főiskolánk torna-tanára László Gyula nagy szakértelemmel tartott előadásban világosította meg az angoltól átvett foot-ball hátrányait a magyar játékokkal szemben. Élénk megbeszélés után a tanári kör megfogja keresni Kolozsvár város tanácsát, hogy az iskoláknak és a közönségnek is jelöljön ki játékhelyeket. László Gyula tanártól az Orsz. Középiskolai tanáregylet Közlönye „A svéd tornarendszerről” közölt értékes cikket.

A kénosi ifjuság január hó 16-án Kendi István énekvezér-tanító vezetésével szinielőadással egybekötött mulatságot rendezett az „Orgona”-alap javára. Előadták a „Falú rosszát”, igen élvezetes estélyt szerezve a nagyszámú hallgatóságnak. Az erkölcsileg és anyagilag igen jól sikerült mulatság tiszta jövedelme 48 korona 12 fillér volt. Elismerés és köszönet illeti elsősorban énekvezér-tanító fiát, ki nagy körültekintéssel és odaadással tanította a be az ifjuságot, amaz örökké szép népszínműre. De elismerés illeti még a tőrekvő ifjuságot is azon lelkesedésért, melylyel e nemes ügyet felkarolta. Sok ilyen nemes szórakozást és élvezetes estélyt az ifjúságnak és a népnek!

Alapítvány. Kisgyörgy Sándor vargyasi lelkész s udvarhelykői unitárius Esperes úr; Kisgyörgy Katalin, özv. Nemes Ferencné úrnő és Kisgyörgy Zsúza mint testvérek, együttesen felelhetetlen szülők emlékére s szülőjük iránti ragaszkodásból egy 200 K. azaz *hettőszáz korona alapítványt tettek* a dombói unitárius egyházközség javára *Kisgyörgy József és Sándor Anna* alapítvány címen oly célzattal, hogy ennek évi kamataiból a konfirmálandó növendékek számára évről-évre emlékkönyvek vásároltassanak és osztassanak ki s amely évben a konfirmálás elmarad, abban az évben a kamat templomi énekes könyvek beszerzésére fordíttassék, templomi használatra.

Az így vásárolt s beszerzett könyvek mindenikére reá irandó: *Kisgyörgy József és Sándor Anna alapítványból.*

Az alaptőke elkölthetetlen s a fel nem használt kamat részletekkel növeendő s a fennebb megnevezett címen külön kezelendő és semmiféle más célra nem használálandó!

Fenn nevezett kedves testvérek ezen alapítványuknál kijelentik, hogy erre őket

kedves szülőknek emléke fenntartása mellett szintén a szülőföld iránti szeretet vezette.

Az alapító levél megemlíti azt is, hogy gyakran felújulnak gyermekkori édes emlékeik, s azokért cserébe küldik ezt a kis emlékjelt gyermekkori játszótársaik unokáinak, hogy emlékezzenek nagyatyáik tanítójára: Kisgyörgy József, aki 48 évig működött Dombó község népének a tanulmányokban és jó erkölcsökbeni haladásán.

Az egyház, ezen szép alapítványt szíves köszönete mellett vette tudomásul.

Annak kamatait évről-évre a kedves testvérek által meghatározott célra fogja mindenkor fordítani, hogy emlékeztesse ez is Kisgyörgy József tanító úrra, aki 48 éven keresztül, lankadást nem ismerő buzgósággal munkálkodott a nevelésügy mezején s egyik nemzedék a másiknak adja által szép és nemes tetteit, amelyeket egyházközségünkben véghez vitt.

A tisztelendő esperes úr s kedves testvérei kegyes adományukért, — a melyet tettek — legyenek Istentől megáldva s fogadjak egyházam nevében szíves köszönetem.

Dombó 1910. febr. 13.

Ütő Lajos.
unitárius lelkész.

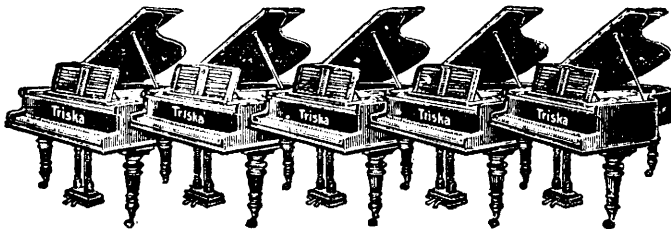
Alapítvány. Kisgyörgy Sándor úr, vargyasi lelkész és udvarhelykői esperes a kénosi unitárius egyházközség részére, — kezdő lelkészi szolgálata (1872—1888.) emlékére (160) Egyszáz korona alapítványt tett oly célból, hogy az „Kisgyörgy Sándor és Pal Berta alapítvány” néven kezeltesék és kamatainak egy része fordíttassék a konfirmáló növendékek emlékkönyvvel való ellátására s templomi énekes könyvek beszerzésére, másik része évről-évre tőkésítessék. Midőn e helyen is köszönetet mondok az egyházközség nevében e nemes tettért: kívánom, hogy a jó Isten áldása legyen a nemes szívű alapítványozón, ki ily nemes cselekedettel kívánta itteni amúgy is áldásos működését örök emlékeztetvé tenni.

Kénos, 1910. febr. 10.

Balázs András,
unitárius lelkész.

Zongorák, Pianinok

és Cimbalmok. — Csak elsőrendű gyártmányok. Legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

TRISKA J. hírneves zongoratermében Kolozsvárott. — Alapított 1870-ben.

Hangolásokat és javításokat szakszerűen készít. Szakképzett hangolót vidékre is azonnal küld.

Mindenféle könyvnyomdai munkákat, modern kiállításban, gyorsan és jutányos árakért készít az

„Ellenzék” - Nyomda

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Az orsz. iparegyesületi ezüst dísz éremmel kitüntetve.

Braun Mihály

:: HANGSZERKÉSZÍTŐ MESTER, ::
a kolozsvári zeneconservatórium szállítója.

Kolozsvár, Finom hegedűk, violák és csellók készítői műterme. Valódi olasz, német és francia tisztán készített és csak saját készítésű fonott hurok. A legnezezebb javítások művészi kivitelben elkészítettek.

Mestitz Mihály és Fiai

császári és királyi udvari szállítók.

Erdély legnagyobb butorgyára

(a legnagyobb butorbevásárlási forrás).

Teljes menyasszonyi kelengyék. Fügőnyök, ágy- és asztalneműk, futó- és szalonszőnyegek, vas- és rézbutorok, matrácok, stb. — Hazai gyártmányok! — Kivánatraköltésgetést és művészi kivitelű rajzokat küldünk. — Meghívásra szakembereink mintagyűjteményüket személyesen bemutatják.

Marosvásárhelyt Széchenyi-tér 41, **Kolozsvárt** Unió-utca 7. szám
Korzó-káv. mell. Telefonszám : 661.

DEUTSCH MIKSA KOLOZSVÁRT, MŰSZERÉSZ

Francia különlegességeket tucatonként 2 K-tól feljebb szállít discretio mellett. Szemüveg és csiptetők 1 K-tól.

TELEFON 776.

ELEFON 776

MATTAY és HUTTER ✕ BORKERESKEDÉSE ✕

Kolozsvárt. — Telefon 190

Kitűnő asztali borok 72 f.-től 90 f.-ig.
Pecsenyeborok 96 f.-től 2 K-ig.
Piros bórak 1 K-tól 2.40 f.-ig.

Szászvevesszősi borok a méft. gróf De-
genfeld Lajos úr
terméséből 1,20 f.-től 2 K-ig.
Hegyaljai tokaji borok 1.60 f.-től 6 K-ig.